

Dyplomatyczny Obieżyświat. Odcinek 20: ISLANDIA

2022-01-24

Jeszcze na początku XX wieku Islandia była jednym z najbiedniejszych krajów w Europie. Jej przykład pokazuje, że można osiągnąć sukces gospodarczy bez uciekania się do modelu *welfare state*. Przy umiejętnym wykorzystaniu zasobów naturalnych, rozsądnej dyplomacji i polityce monetarnej możliwe jest zbudowanie dobrobytu nawet bez kosztownego systemu socjalnego i wysokich podatków. Można przy tym dbać o środowisko naturalne, a nawet stać się istotnym podmiotem na mapie politycznej świata, mając zaledwie 300 tysięcy mieszkańców!

K - jak konsulat

Konsulat Republiki Islandii z siedzibą w Krakowie działa od 2012 roku. Od początku jego istnienia funkcję Konsula Honorowego Islandii pełni Janusz Kahl. Krakowska placówka ma pełne uprawnienia regularnego konsulatu, a więc wystawia i potwierdza wszystkie oficjalne dokumenty, w tym paszport tymczasowy. Konsulat w Krakowie jest jednym z trzech konsulatów Islandii w Polsce. Najbliższa Ambasada Republiki Islandii znajduje się w Berlinie. Zadania konsulatu obejmują pomoc obywatelom oraz przemysłowcom islandzkim, szeroko pojętą promocję Islandii w regionie Polski południowej oraz reprezentowanie Islandii w kontaktach z instytucjami, organizacjami i władzami lokalnymi. Aktualnie Konsulat Republiki Islandii w Krakowie obejmuje swą jurysdykcją 4 regiony Polski Południowej, czyli województwa: małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie i śląskie.

R - jak rys historyczny

Pierwsi osadnicy na Islandii pojawili się w 874 roku. Przyjmuje się, że pierwszymi mieszkańcami tej wyspy byli Wikingowie z Norwegii oraz osadnicy celtyccy - szkoccy i iryjscy. Istotnym okresem w historii kraju był czas szerzenia wiary chrześcijańskiej. Dzięki trudom Islandczyków w IX-X wieku odkryta i skolonizowana została Grenlandia. W 1297 roku na mocy Unii Kalmarskiej zawartej pomiędzy Szwecją, Norwegią i Danią, Islandia dostała się pod władzę Korony Duńskiej, zachowując jednak swój ustrój i samorządność. Wiek XV był dla Islandii czasem, w którym zawarto bliskie relacje z Anglią.

Foto: Reykjavík, pomnik Wikingom - domena publiczna

Islandia ostatecznie stała się niepodległym państwem w 1918 roku, jako królestwo połączone unią personalną z Danią. W 1920 roku uchwalono konstytucję, która gwarantowała odrębność islandzkiego parlamentu i rządu. W 1944 roku, w wyniku referendum zdecydowano o zerwaniu unii personalnej z Danią. 17 czerwca 1944 roku powstała Republika Islandii. Głową państwa został prezydent, wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich co 4 lata. Jednak kompetencje prezydenta są mocno ograniczone, a głównym podmiotem władzy ustawodawczej jest w Islandii jednoizbowy parlament - Althing. W czasie II wojny światowej Islandia zachowała neutralność. W 1946 roku stała się członkiem NATO.

A - jak atrakcje turystyczne

- Islandzka wioska Siglufjörður to mała miejscowość, która kiedyś była światową stolicą połowów śledzia. Znajduje się ona na północnym krańcu półwyspu Tröllaskagi.
- Zatoka Lodowcowa Jökulsárlón znajduje się na terenie parku narodowego Vatnajökull National Park. To malownicze miejsce, które „zagrało” w wielu filmach - np. w kultowej serii o Jamesie Bondzie.
- Plaża Reynisfjara to słynna czarna plaża, zaliczana do dziesięciu najpiękniejszych plaż świata. Rozciąga się ona między półwyspem Dyrhólaey, a miasteczkiem Vík í Mýrdal.
- Wodospad Seljalandsfoss to najbardziej znany wodospad Islandii. Jego największą atrakcją jest możliwość obejścia go dookoła.

Foto: Wodospad Seljalandsfoss - Wikipedia, Robert Lukeman

- Wodospad Skogafoss to także jeden z największych wodospadów w kraju. W słoneczne dni można tu zobaczyć pojedynczą, a nawet podwójną tęczę.

K - jak kultura i kuchnia

- Głębokie zainteresowanie własną kulturą i historią jest nierozdzielną częścią charakteru Islandczyków. W ciągu swojego życia nieustannie poszukują oni historii własnych przodków i tworzą drzewa genealogiczne rodzin.
- W Islandii zwraca się większą uwagę na równość płci niż w innych krajach. Formalne związki zawiera tutaj niewiele osób i niemal 1/3 dzieci wychowuje się w wolnych związkach.
- Typowy Islandczyk często mawia „*þetta reddast*” – co oznacza, że nieważne jak duży mamy problem i tak w końcu wszystko ułoży się dobrze.
- Islandczycy nie mają w zwyczaju zamykać drzwi na klucz, chodzą ubrani tak jak mają ochotę, mają niezwykle wysoki poziom niezależności i indywidualności.
- Tradycyjna kuchnia islandzka opiera się na prostych i mało wyszukanych składnikach. Wynika to z faktu, że w przeszłości Islandczycy musieli sobie radzić z małą dostępnością zróżnicowanych składników pożywienia. Popularny jest tu np. *Rugbrauð*, czyli islandzki chleb wulkaniczny, który piecze się w podziemnej, geotermalnej piekarni, gdzie temperatura ziemi i podziemnych źródeł sięga 100 stopni. Lubią tu także krem z homara ze smażonymi ogonami homara i szczyptą anyżu.

Foto: Islandzki chleb wulkaniczny - Reykjavit Tourist Information

O - jak osiągnięcia naukowe i gospodarcze

Wielkim osiągnięciem gospodarczym Islandii jest umiejętne wykorzystywanie surowców energetycznych. Islandia słynie bowiem z wulkanów, ale również gorących źródeł. Pierwsze przesłanki wykorzystania energii geotermalnej pochodzą jeszcze z początku XX wieku. Niedługo później w Rejkiawiku wybudowano pierwszy rurociąg, który ogrzewał energią z gorącego źródła 60 domów, dwie szkoły i szpital. Mimo niewyczerpanych pokładów energii z wody i ziemi, w 2013 roku w kraju rozpoczęto również produkcję energii wiatrowej. To jednak nie koniec planów w zakresie „czystej” energii. Islandia włączyła się w program wykorzystania wodoru jako paliwa i szacuje się, że już w 2050 roku zostanie pierwszym na świecie „krajem wodorowym”. Obecnie odnawialne źródła energii odpowiadają tu za niemal 100% produkcji energii elektrycznej oraz 85% produkcji energii pierwotnej.

Foto: Energia geotermalna Islandii - Wikipedia

W - warto wiedzieć

W Islandii nie ma nazwisk w takim rozumieniu jak w Polsce. Dziecko nie dziedziczy po rodzicach nazwiska, tylko imię ojca lub matki z przyrostkiem „-sson” (litera s+son, czyli syn) lub „-dóttir” (córka). Dzieci mają więc inne nazwisko niż ich rodzice. Także siostry i bracia mają różne nazwiska. Islandczycy zazwyczaj zwracają się do siebie po imieniu, nawet w sytuacjach oficjalnych czy w stosunku do osób na wysokich stanowiskach.

Foto: Zorza polarna na Islandii - Iceland Unlimited

Święta Bożego Narodzenia na Islandii trwają aż 26 dni (od 11 grudnia do 6 stycznia), a kraj posiada 13 Mikołajów. Okres świąteczny rozpoczyna się, gdy pierwszy w nich przychodzi do miasta (13 dni przed Wigilią) i kończy się, gdy ostatni opuszcza miasto (dwunasta noc).

© Artykuł przekazany przez Konsulat Honorowy Republiki Islandii w Krakowie

Wszystkie odcinki cyklu *Dyplomatyczny Obieżyświat* znajdziecie [TUTAJ](#)